

POHJOIS-SAVON **HYVINVOINTIALUE**

Sosiaalinen luototus
Näin me se tehdään
Soile Merilä (sote-johtaja)

19 kuntaa, väestömäärä n. 240 000

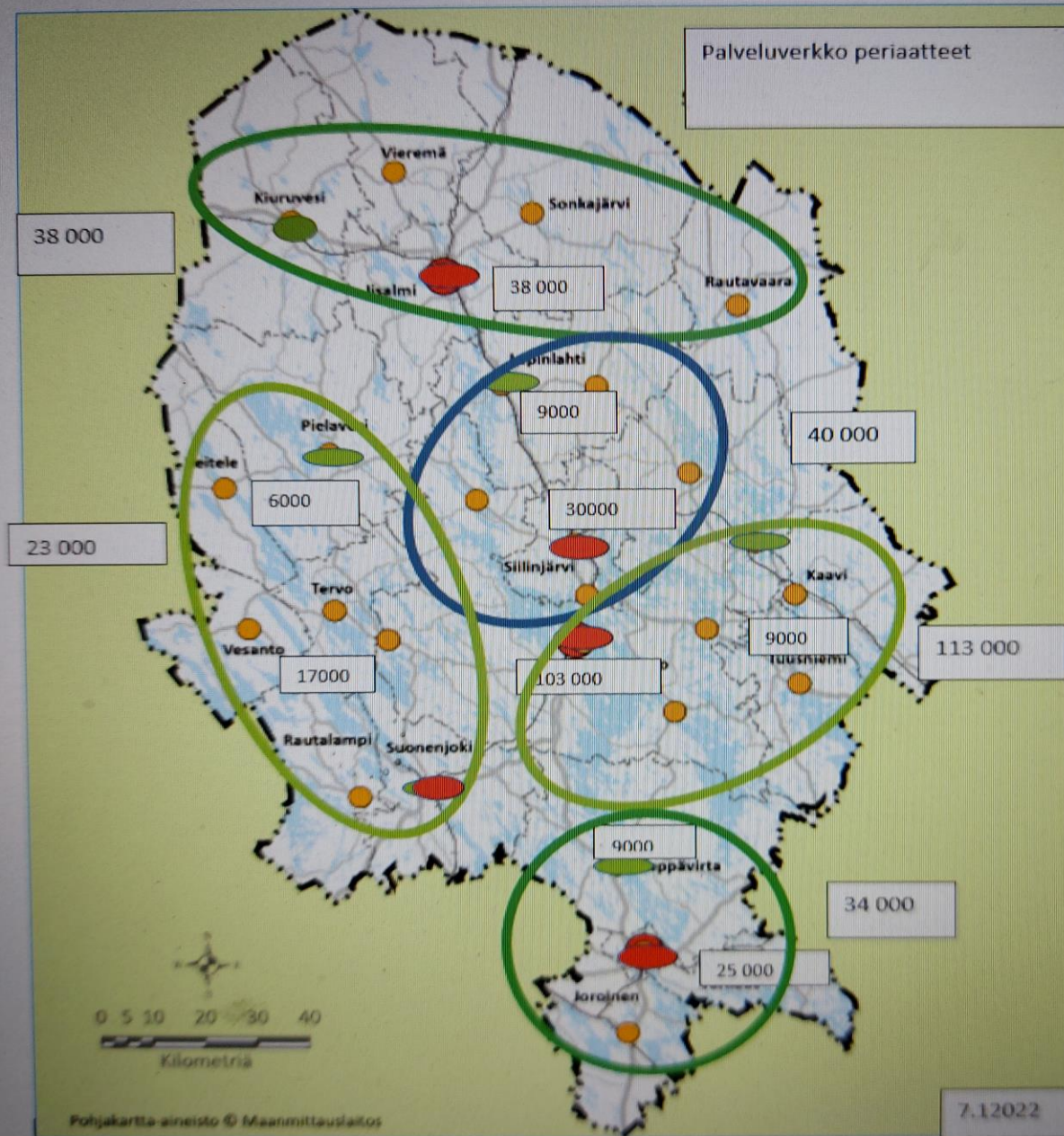


Lähtötilanne

- Sosiaalinen luototus on ollut käytössä vain Kuopion kaupungilla alkaen vuodesta 2004 → ensin Typ-asiakkaille, myöhemmin kaikille suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaille
- Myönnetty velkakierteen katkaisemiseen, velkojen yhdistämiseen, ulosotossa/perinnässä olevien velkojen maksamiseen sekä kuntoutumisen/työllistymisen edistämiseen.
- Luoton hakemisen ja takaisinmaksuajan kuluessa on voitu antaa neuvontaa ja ohjausta taloudellisten asioiden hoitamisesta sekä auttaa asiakkaan muiden elämänhallintaan liittyvien haasteiden ratkaisemisessa.
- Kokonaissumma on vaihdellut vuosittain, esim. vuonna 2021 yht. 41 895€
- Myönnetyn luoton määrä on ollut pääosin 3000-5000€ ja laina-aika 4-5 vuotta
- Luottojen takaisinmaksu on onnistunut hyvin ja luottotappiot ovat jääneet vähäisiksi
- Vaikutukset asiakkaiden elämään olleet lähes poikkeuksetta positiivisia. Asiakkaat ovat saaneet luoton avulla tasapainotettua talouttaan ja heidän kokonaistilanteensa on korjaantunut huomattavasti.

Valmistelu työryhmä

- Sini Soininen, sosiaalityöntekijä
- Helena Harsu, toimistos sihteeri
- Tanja Bäck, johtava sostt
- Sanna Räsänen, johtava sostt
- Heli Pärnänen, sosiaalipalvelupäällikkö



Tuleva tilanne / suunnitelma

- Sosiaalinen luototus otetaan käyttöön hyvinvointialuetasoisesti suunnitelmallisen sosiaalityön välineenä
- Pääomaksi suunniteltu 500 000€, max 8000€/ asiakas, max 7 vuotta / laina-aika
- Tulee uutena palveluna 18 kunnan asukkaille (väestölisäys n. 120 000 asukasta)
- Hva:lla on kolme operatiivisen toiminnan keskusta, perhe- ja vammaispalvelu-, yleiset palvelut ja ikäkeskus. Kaikissa keskuksissa on sosiaalityön ammattilaisia.
- Palvelutarpeen arvio sosiaalisen luototuksen tarpeellisuudesta tehdään lähipalveluna oman sosiaalityöntekijän toimesta kaikissa edellä mainituissa palveluissa.
- Varsinainen sosiaalisen luototuksen myöntäminen, selvittelytyö, maksusuunnitelman laadinta ja palveluun liittyvä muu tekninen ja rahaliikennetyö hoidetaan keskitetysti rahoitustimistä, jossa käsittelijä
 - tekee asiakkaan valtakirjalla velkaselvittelyn ja valmistelee omalle työntekijälle päätettäväksi päätöksen sosiaalisesta luototuksesta
 - laatii laskelman sosiaalisen luototuksen takaisinmaksusta sekä seuraa luoton takaisinmaksua säännöllisesti
 - välittää tietoa asiakkaan omalle työntekijälle sosiaalisen luototuksen etenemisestä, jotta sosiaalityöntekijä voi puuttua tarvittaessa mahdollisiin maksuhäiriöihin

Tuleva tilanne / suunnitelma

- Yhteiset myöntämiskriteerit ja takaisinmaksusuunnitelma
 - pitää olla maksuvaraa ja tosiasiasa pystyä suoriutumaan luoton takaisinmaksusta
 - myöntöä voidaan harkita myös toimeentulotuen asiakkaalle, jos asiakas hoitanut velkojaan ja velkaantuminen on pysähtynyt
 - ei myönnetä, jos on realisoitavaa varallisuutta
 - ei myönnetä, jos on mahdollista saada kohtuuehtoinen luotto muilla tavoilla tai mahdollisuus säästää tarvittava summa
 - ei myönnetä yritystoimintaan tai jos voimassa oleva velkajärjestelymaksuohjelma
 - ei myönnetä jos luoton myöntämisen jälkeenkin jäisi järjestelemättömiä velkoja tai luottoja

Luoton myöntämisen edellytyksenä on asiakkaan vapaaehtoinen maksuhäiriömerkintä lisävelkaantumisen ehkäisemiseksi.

Sosiaalisen luototuksen prosessi

Sosiaalisessa luototuksessa voidaan erottaa toisistaan kaksi työvaihetta, suunnitelmallisen sosiaalityön selvittelyn, neuvonnan ja luoton suunnittelun vaihe asiakkaan kokonaistilanne huomioiden sekä toimistotyöluonteinen luottosopimuksen, luoton nostamisen, luoton takaisin maksamisen ja seurannan vaihe.

Sosiaalihuoltoon kuuluva asiakastyö tehdään osana suunnitelmallista sosiaalityötä. Sosiaalisen luototuksen sopimus ja rahaliikenteen käsittelytyö toteutetaan keskitetysti hyvinvointialueella.

Sosiaalityöntekijät arvioivat luototuksen mahdollisuuksia asiakasprosessin aikana ja käynnistävät tarvittaessa asiakkaan kanssa sosiaalisen luototuksen hakemisen. Asiakas täyttää hakemuksen ja hankkii tarvittavat liitteet itse. Hakemuksessa on selvitettävä luoton kohde ja arvioitava, kuinka luotto auttaa hakijan talouden hallintaa ja itsenäistä selviytymistä.

Ennen sosiaalisen luototuksen saannin edellytysten arviointia tarkistetaan mahdollisuus saada toimeentulotukea (perus-, täydentävä- ja ehkäisevä toimeentulotuki). Luoton myöntäminen perustuu asiakaskohtaiseen harkintaan ja asiakkaan maksukykyyn, asiakkaalla ei ole subjektiivista oikeutta luottoon.

Sosiaalityöntekijä tekee kirjaukset ja päätöksen sosiaalisesta luototuksesta asiakastietojärjestelmään. Asiakaskertomus sisältää yhteenvedon sosiaalisen luototuksen asiakastyöstä, asiakaskäynneistä sekä raportoinnin asiakkuuden etenemisestä tehdyistä merkinnöistä.

Toimistosihteeri tarjoaa asiakkaille neuvontaa sosiaalisen luototukseen liittyen ja tekee tiedossa olevien velkojen selvitystyön (yhteydenotot velkoihin, velkaluettelon laadinnan ym. käytännön työt). Sosiaalisen luototuksen maksut, laskutus ja perintä on suunniteltu toteutettavaksi keskitetyssä hyvinvointialueen talousyksikössä.

Mikä meitä mietityttää?

- Asiakasvolyymit ja todellinen tarve ei ole tiedossa
- Henkilöstöresurssin riittävyys
- Sosiaalisen luototuksen viranomaistyö sekä selvitystyö ulosotto- ja perintätoimistojen kanssa ovat pitkäkestoisia prosesseja ja edellyttävät riittävää resurssointia alueella
- Yhteisen ymmärryksen luominen kaikille työntekijöille tässä vaiheessa → muutoksen omaksuminen → mahdollisen uuden muutoksen omaksuminen
- Sosiaalisen luototuksen toteuttaminen vaatii käynnistämisvaiheessa tiivistä kehittämistyötä maakunnan alueella yhteistyössä velkojien, talous- ja velkaneuvonnan, seurakuntien ja muiden toimijoiden kanssa
- Eriarvoisuus hva vs hva
- Lainsäädännön muutokset keskeneräisiä